

Cuina, culpa i llibertat

El jove periodista britànic i ex xef de cuina Simon Wroe ens presenta una reflexió moral sobre la relació entre la culpa i la llibertat, entre el sacrifici i la redempció, escrita en clau de comèdia de costums. Fugint d'un ambient familiar opressiu i d'un antic sentiment de culpa, un jove província llicenciat en literatura s'instal·la a la part de Camden Town on la misèria –tant física com moral– no es pot confondre amb la bohèmia. Malvivint en una pensió de mala mort regentada per una portuguesa amb sabetilles roses que l'insulta perquè no paga el lloguer, el noi deixa de buscar la inspiració per a la seva primera novel·la (que l'haurà de convertir en una mena d'Albert Forns a l'anglesa) i es posa a treballar d'ajudant de cuina a El Cigne, un restaurant governat amb mà de ferro pel tirànic Bob (balena blava i Leviantan) i poblat per un seguit de personatges cadascun més grillat que l'altre.

Quan no fa gaire que hem tornat del magnífic Cafè Barcelona, a la bruta i vital Amsterdam, vista amb els ulls d'un cuiner en cerca d'una segona oportunitat, vet aquí que ens tanquen de nou entre fogons, aquest cop en un Londres decrepít. I a fe que en sortim escaldats, amb cabells greixosos i ungles negres. El debutant Wroe sotmet el lector amb les armes de la bona literatura: no descrivint un ambient, sinó ficant-l'hi de ple; no explicant els caràcters, sinó deixant que ells s'expliquin. Ho fa sense pietat. Malgrat els moments hilarants, la denúncia de l'infern dels esclaus moderns en què qui més qui menys tots ens hem convertit el porta a un hiperrealisme que de tan exacerbada, esdevé desagradable. És el problema del primeríssim primer pla: que de vegades l'ull s'hi ofega.

Dividida, com un àpat, en tres parts, la novel·la va obrint el zoom progressivament i, a mesura que el camp visual es va poblant sobretot amb el passat familiar del narrador-protagonista i les aportacions dels altres cuiners (dos dels quals erigits en uns singulars editors, que es permeten opinar sobre la progressió de la narració i discrepar-hi), guanyen complexitat tant l'argument com la manera de tractar-lo. Així, el que a la primera part ("Primers") era "només" una comèdia (tan bufa i pantagruèlica que causa ardor d'estómac), a la segona ("Segons") comença a derivar en el drama i a la tercera ("Postres") esclata en una inesperada (i potser forçada) truculenta traca final, que ajuda a entendre el misteriós paper d'"editor" d'un dels cuiners.

A mig camí entre la novel·la d'iniciació

(l'ingrés al món laboral és el més traumàtic dels ritus de pas a l'edat adulta), l'educació sentimental (és preciosa la subtrama amorosa amb la misteriosa Harmony) i l'exercici metaliterari (la novel·la que llegim és la que al principi del llibre el protagonista ha renunciat a escriure, perquè abans necessita viure), si d'alguna cosa peca aquesta mena d'híbrid entre John K. Toole Philip Roth és d'excés. Però si en algun moment el llibre és desigual se li perdona. Podeu intuir per què en aquesta col·lecció de frases dignes d'Oscar Wilde: « La mà d'obra és barata, i el drama també », « Què havia après del meu pare, en canvi? A no fer cas de les trucades, a rebentar-me els grans i a culpar els altres », « A Anglaterra la justícia està oberta a tothom, com el Ritz ». Bravo, Simon Wroe. . *

Xef cuina jkjlklklklklkl
lkj k kjkl kljk k klk kl
klj kljlk sfsfdes'
ALBERT LABERT / CAF

EL XEF
Simon Wroe

Traducció: Albert Torrecasana
Editorial: Edicions 62
Barcelona, 2014
Pàgines: 344
Preu: 17 euros

JORDI GARCIA

1914 a 1918. L'autor analitza la força de les diverses nacions que participen en el conflicte bèl·lic i manifesta que el canceller alemany Von Betham-Holwegg volia consolidar el seu país com a potència per mitjans pacífics, però tant la Lliga Pangermànica com els empresaris immersos en la industrialització efectuaven fortes pressions al govern per obrir nous mercats per als seus productes. La moderació del canceller va xocar amb l'esperit militarista del kàiser Guillem II. Entre les tensions europees cada vegada més radicalitzades cal remarcar l'antesala de la Gran Guerra que va significar les dues guerres dels Balcans, la primera del 1912, entre Bulgària, Sèrbia i Grècia contra Turquia, i la segona, d'un any després, en què Bulgària s'enfronta a Grècia i Sèrbia. Però la gota que va fer vessar el got va ser l'assassinat de l'hereu del tron dels Habsburg, Francesc-Ferran, a Sarajevo, el 28 de juny del 1914. Riera complementa el seu treball mostrant les grans novetats

d'aquesta guerra que foren decisives, com el caràcter de la ciència i la tecnologia: les comunicacions, l'aviació, els submarins, l'automòbil, les armes de foc, la siderúrgia, els carros de combat, la guerra química, etcètera. Lesclat de la guerra a l'agost serà una conseqüència de la situació en què les nacions europees afronten l'hegemonia del segle XX. L'autor no oblidarà les grans batalles del Marne i de Ieper, el Front Oriental, la guerra a les colònies, Verdun, etcètera, i l'entrada en el conflicte l'any 1917 dels Estats Units al costat de la Triple Entesa, alhora que queia el tsar i esclatava la revolució soviètica. La decisió del president americà Woodrow Wilson d'apostar per les democràcies occidentals va inclinar la balança. L'autor acaba l'assaig centrant l'època de la Gran Guerra en temps de la Mancomunitat de Catalunya amb els aliats i els germanòfils, els voluntaris catalans. Aconseguix en poques pàgines fer una síntesi que val molt la pena. *

LA GRAN GUERRA
Santiago Riera i Tuèbols

Editorial: Rafael Dalmau
Barcelona, 2014
Pàgines: 95